

PROGRAMA

examenului de admitere la doctorat la specialitatea

Specialitatea 522.01 Finanțe

I. INTRODUCERE

Domeniul de cercetare științifică „Finanțe” vizează cunoașterea avansată a subiectelor teoretice și practice în domeniu. Pentru a deveni specialiști cu grad și titlu științific la specialitatea 522.01 Finanțe, candidatul va susține examenul de doctorat care cuprinde mai multe subiecte complexe ale acestuia.

Subiectele selectate îmbină elemente ale cunoștințelor acumulate pe parcursul formării abilităților de cercetare a doctorandului, și presupun un grad avansat de prezentare teoretică a subiectelor propuse, prin îmbinare cu o profundă cunoaștere a principiilor de reglementare și supraveghere a finanțelor publice, activității bancare, activității investiționale, a pieței asigurărilor, a pieței valorilor mobiliare etc. Pe parcursul examenului doctorandul trebuie să dea dovadă de următoarele abilități:

- cunoașterea profundă a fundamentelor teoretice, ale proceselor și fenomenelor economice, atât prin prisma teoriilor tradiționale, precum și a conceptelor moderne;
- cunoașterea legislației și actelor normative în vigoare;
- capacitatea de îmbinare a aspectelor teoretice cu cele practice;
- cunoașterea bazelor teoretice ale metodelor, tehnicilor, proceselor de investigare și fundamentare a proceselor și fenomenelor economice;
- capacitatea de transcendere de la general la particular, de la simplu la complex;
- capacitatea de analiză și formulare complexă și coerentă a ideii economice.

II. CONȚINUTUL PROGRAMULUI

COMPARTIMENTUL „Monedă și politici monetare”

***Cuvinte cheie:* moneda, sistemul monetar național, sistemul monetar internațional, sistemul monetar european, circulația monetară, masa monetară, echilibrul monetar, Banca Centrală, instituțiile financiare nebancare din domeniul monedei și creditului, piața monetară, bazele politici monetare, politica monetară în Republica Moldova, strategii de politică monetară, efectele politicii monetare.**

1. **Moneda:** necesitate și apariției, etape ale evoluției, esență și funcții. Rolul monedei în economiile moderne.

2. **Sistemul monetar național:** origine, noțiune, compoziție (formativa instrumentară, cadrul reglementar, structura instituțională) și tipuri. Sistemul monetar actual al Republicii Moldova.
3. **Sistemul monetar internațional:** evoluție (primele Uniuni Monetare, Sistemul monetar internațional de la Bretton-Woods, Sistemul monetar internațional actual); moneda internațională (Drepturile Speciale de Tragere), instituțiile financiare internaționale (Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială). Colaborarea Republicii Moldova cu instituțiile financiare internaționale.
4. **Sistemul monetar european:** evoluție (cooperarea monetară, sistemul monetar european bazat pe ECU, Uniunea Economică și Monetară), monedă unică europeană, instituțiile financiare europene (Banca Central Europeană, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Relațiile Republicii Moldova cu instituțiile financiare europene).
5. **Circulația monetară:** esență, forme. Circulația monetară în Republica Moldova.
6. **Masa monetară:** noțiune, agregate monetare, structură și dinamică. Viteza de circulație a banilor. Masa monetară în Republica Moldova.
7. **Echilibrul monetar:** tratări privind echilibrul monetar; dezechilibrele monetare (esența și interpretările, formele și consecințele inflației și deflației). Manifestările inflației în Republica Moldova.
8. **Banca Centrală:** retrospectivă, caracteristică generală, funcții. Organizarea și activitățile Băncii Naționale a Moldovei.
9. **Instituțiile financiare nebancare din domeniul monedei și creditului:** caracteristică generală și varietate, organizare și activități. Instituțiile financiare nebancare din domeniul monedei și creditului în Republica Moldova.
10. **Piața monetară:** definiție și caracteristică, cererea și oferta de monedă. Creația monetară scripturală. Piața monetară în Republica Moldova.
11. **Bazele politici monetare:** concept, obiective, instrumente.
12. **Politica monetară în Republica Moldova:** cadru reglementar, cadru instituțional, obiective, instrumente.
13. **Strategii de politică monetară:** esență, tipuri. Strategiile de politică monetară aplicate de Banca Națională a Moldovei la diferit etape.
14. **Efectele politicii monetare:** indicatori de măsurare a obiectivelor, canale de transmisie, impactul asupra obiectivelor complexe.

Bibliografie:

1. BASNO, C., DARDAC, N., FLORICEL, C. *Monedă. Credit. Bănci*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 2003. 374 p.
2. KIRIȚESCU, C., DOBRESCU, E. *Moneda: mică enciclopedie*. București: Ed. Enciclopedică, 1998.
3. MANOLESCU, Gh. *Monedă și credit*. București: Ed. Fundației „România de Măine”, 2003. 228 p.
4. MANOLESCU, Gh. *Moneda și ipostasele ei*. București: Ed. Economică, 1997.
5. TURLIUC, V. [ș.a.] *Monedă și credit*. București: Ed. Economică, București, 2005. 303 p.
6. STRATULAT Oleg. *Monedă și credit: Manual*. Chișinău: ASEM. 2014.
7. *Деньги. Кредит. Банки: учебник* / ЛАВРУШИН О. И. (ред.), 2-е изд. Москва: Финансы и Статистика, 2004. 460 p.
8. ЖУКОВА, Е.Ф. [и др.]. *Деньги. Кредит. Банки: учебник для вузов*. 2-е изд., Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 600 с.
9. ПОЛЯК, Г.Б., ред. *Финансы. Денежное обращение. Кредит*. 2-е изд. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. 507 с.

Cuvinte cheie: constituirea băncii, organizarea băncii, lichiditatea băncii, resursele băncii, operațiunile de credit a băncii, riscul de credit, organizarea plăților fără numerar prin bănci, operațiunile de casă ale băncilor, riscurile bancare, marketingul bancar,

1. **Constituirea băncii:** caracteristica generală a procesului de fondare a băncii, constituirea capitalului inițial, licențierea băncii; constituire băncii în Republica Moldova.

2. **Organizarea băncii:** noțiune, organizare și structură organizatorică; tipuri și caracteristici ale structurilor organizatorice; organizarea băncilor în Republica Moldova.

3. **Lichiditatea băncii:** noțiune; caracteristică și rol; dirijarea lichidității la nivel macro și micro (rezervarea obligatorie, indicatorii lichidității, etc.); interacțiunea între lichiditatea activelor și solvabilitatea băncii. Lichiditatea și solvabilitatea băncilor din Republica Moldova.

4. **Resursele băncii:** noțiune și caracteristică; sursele formării și structura resurselor proprii; cerințe față de capitalul băncii; caracteristica și nivelul resurselor depozitare; asigurarea depozitelor ca mecanism de creștere a resurselor băncii; atragerea resurselor nedepozitare (emiterea hârtiilor de valoare, atragerea centralizată și descentralizată). Gestiunea resurselor băncii. Resursele băncilor din Republica Moldova.

5. **Operațiunile de credit a băncii:** noțiune, principii, clasificare; conținutul și analiza cererii de credit; conținutul și ordinea încheierii contractului de credit; procesul de creditare; ordinea de acordare a creditelor și asigurarea creditelor; ordinea rambursării creditelor; monitoring-ul creditelor. Particularitățile creditării persoanelor fizice și întreprinderilor individuale. Analiza eficienței operațiunilor creditare. Operațiunile de credit ale băncilor din Republica Moldova.

6. **Riscul de credit:** esență, conținut, evaluare; caracteristica și analiza creditelor riscante; gestiunea portofoliului de credit; finanțarea riscului de credit; particularitățile rambursării creditelor cu termen expirat. Gestiunea riscului de credit în Republica Moldova.

7. **Organizarea plăților fără numerar prin bănci:** noțiunea, principiile și rolul plăților fără numerar; tipurile și esența instrumentelor de plată; tipurile și esența modalităților de plată: Organizarea plăților fără numerar prin bănci în Republica Moldova.

8. **Operațiunile de casă ale băncilor:** esență și conținut; organizarea trezoreriei la bănci; deservirea de casă a clienților băncii. Operațiunile de casă ale băncilor din Republica Moldova.

9. **Riscurile bancare:** noțiune, formele, clasificarea; gestiune. Organizarea gestiunii riscurilor în băncile din Republica Moldova.

10. **Marketingul bancar:** noțiune, conținutul, specificul, scopuri, rol; metode de organizare, complexul marketing. Marketingul în băncile din Republica Moldova.

Bibliografie:

1. BASNO, C.; DARDAC, N. *Operațiuni bancare. Instrumente și tehnici de plată*. București, 1996.
2. BURAC, Victor. *Drept bancar: curs de lecții*. Chișinău: FEP „Tipografia Centrală”, 2001, 784 p.
3. DĂNILĂ, N.; BEREĂ, A. *Managementul bancar: Fundamente și orientări*. Ed. Economică, București, 2000.
4. DEDU, Vasile. *Gestiune și audit bancar*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 2007.
5. IONESCU, L. *Băncile și operațiunile bancare*. București: Ed. economică, 1996.
6. GRIGORIȚĂ, Cornelia. *Activitate bancară: Manual*, ed. a III-ea. Chișinău: Editura Cartier, 2005, 418 p.
7. HOANȚĂ, N. *Bănci bancheri, tehnici și operațiuni bancare în economie de piață*. București, 1993.
8. STOICA, Mariana. *Management bancar*. București: Ed. Economica, 1999.
9. *Банковское дело : учебник / О. И. Лаврушин, И. Д. Мамонова, Н. И. Валенцева [и др.]*. -4-е изд. - М.: КНОРУС, 2006, 768 с.
10. БЕЛОГЛАЗОВА, Г. Н. *Банковское дело. Организация деятельности коммерческого банка: учебник / Г. Н. Белоглазова, Л. П. Кроливецкая [и др.]*. -2-е изд. -М.: Издательство Юрайт, 2012, 604 с.

COMPARTIMENTUL „Relațiile monetare internaționale”

Cuvinte cheie: valuta, cursul valutar, piața valutară, modalitățile de plată internațională, piața internațională a creditului,

1. **Valuta:** noțiune, conținut, tipuri, convertibilitate); devize (noțiune, clasificare, conținut); monedele internaționale (noțiune, tipuri, conținut); mijloacele și instrumentele de plată internațională.

2. **Cursul valutar:** esență, tipuri, modele de stabilire, factori de influență metodele de determinare, influența modificării cursului valutar asupra comerțului extern și dezvoltării economice. Cursul valutar al leului moldovenesc.

3. **Piața valutară:** noțiune; caracteristică; conținut, operațiuni. Piața valutară internațională. Piața valutară în Republica Moldova.

4. **Modalitățile de plată internațională:** tipurile de plăți internaționale și caracteristica modalităților de plată internaționale. Utilizarea mijloacelor și instrumentelor de plată internațională în Republica Moldova.

5. **Piața internațională a creditului:** concept, conținut, caracteristică, rol; tehnica acordării și rambursării creditelor externe; riscurile și garanțiile în creditul internațional; dobânda la creditul internațional. Creditul internațional în economia Republicii Moldova. Legislația Republicii Moldova.

Bibliografie:

1. BRAN, Paul. *Relații financiare și monetare internaționale*. Ed. București: Economică, 1995.
2. BREZEANU, P. *Relații valutare și tehnici financiare internaționale*. București, 1998.
3. FETINIUC, V., LOPOTENCO, V., BELOBROV, A. *Relații valutare-financiare internaționale. Concepte, probleme, teste-grilă: note de curs*. Chișinău : ASEM, 2005.
4. FLORICEL, C. *Relații valutare-financiare internaționale*. București: Ed. Didactică și pedagogică, R.A., 1996.
5. FLOREA, Dumitrescu. *Căile stabilității monetare*. București : Ed. Academiei Române., 1993, cap. 2, cap. 10, 14.
6. GAFTONIUC, S. *Finanțe internaționale*. București: Ed. Economică, 1997.
7. MOISIUC, Constantin, coord. *Relații valutare-financiare internaționale*. București: Ed. Fundației România de mâine, 2002
8. POPA, I. *Tranzacții internaționale*. București: Ed. Economică, 1997.
9. VOINEA, Gheorghe. *Mecanisme și tehnici valutare și financiare internazionale*. Iași, Ed. Sedcom Libris, 2003.
10. ЛАВРОВ, С. Н., ФРОЛОВ, Б. А. *Валютно-финансовые отношения предприятий и организаций с зарубежными партнерами*. М.: Финансы и статистика, 1994.
11. МОВСЕСЯН, А. Г., ОГНИВЦЕВ. С.Б. *Международные валютно-кредитные отношения : учебник*, Москва, Инфра-М, 2003.
12. ШМЫРЕВА, А. И., КОЛЕСНИКОВ, В. И., КЛИМОВ, А. Ю. *Международные валютно-кредитные отношения*. Санкт-Петербург, 2002.

COMPARTIMENTUL „Activitatea investițională și gestiunea portofoliului de valori mobiliare”

Cuvinte cheie: investițiile și activitatea investițională, procesul și proiectul investițional, evaluarea eficienței economice a investițiilor, surse de finanțare a investițiilor și costul capitalului investit, climatul investițional și importanța acestuia pentru activitatea investițională, politica investițională, riscuri în activitatea de investiții, portofoliul investițional, analiza fundamentală a portofoliului de valori mobiliare, analiza tehnică a portofoliului de valori mobiliare.

1. **Investițiile și activitatea investițională:** definiția investiției, elementele de identificare a investiției (obiectul, subiectul, efortul și efectul - definiția și caracteristica acestora), aspecte și trăsături caracteristice investițiilor; criterii de clasificare a investițiilor (după destinația fondurilor alocate, după obiectul care se urmărește a fi realizat, după gradul de risc pe care îl implică, după structura tehnologică, după sursele de finanțare etc.); definiția activității investiționale; particularitățile de bază ale activității investiționale; piața investițională: definiție, structura și infrastructura acesteia; baza legislativă privind activitatea investițională în Republica Moldova.

2. **Procesul și proiectul investițional:** procesul investițional: definiție, conținut, subiecții; fazele procesului investițional (etapele fazei preinvestiționale, investiționale, de exploatare);

proiectul investițional: definiție, elementele componente ale acestuia, tipologie (de tip inițiere sau extindere, de tip modernizare sau înlocuire), structura proiectului investițional (descriere generală, premisele și ideea principală a proiectului, analiza pieței și conceptului de bază, materia primă și livrările, amplasarea, proiectarea și tehnologia, organizarea, resursele de muncă, planificarea realizării proiectului, planul financiar și evaluarea eficienței proiectului); studiul de fezabilitate a proiectului investițional, scopurile și obiectivele studiului de fezabilitate; componentele studiului de fezabilitate.

3. Evaluarea eficienței economice a investițiilor: conceptul de eficiență economică a investițiilor; aspecte metodologice de evaluare a eficienței economice a investițiilor; *indicatorii statici* de evaluare a eficienței economice a investițiilor (volumul capitalului investit, durata de funcționare a obiectivului, termenul de recuperare a investiției, coeficienții de eficiență economică a investițiilor sau rata de rentabilitate, randamentul economic al investiției); conținutul și semnificația *indicatorilor dinamici* (perioada de recuperare actualizată a investiției - DPP, valoarea netă actualizată - NPV, indicele de profitabilitate - PI, rata internă a rentabilității -IRR; rata internă de rentabilitate modificată - MIRR); criteriile de acceptare a investiției în baza indicatorilor de eficiență.

4. Surse de finanțare a investițiilor și costul capitalului investit: structura surselor de finanțare a investițiilor (surse interne, surse externe); forme noi de finanțare a investițiilor; costurile surselor de finanțare a investițiilor, costul mediu ponderat al capitalului (WACC), costul marginal al capitalului; structura optimă a capitalului investit.

5. Climatul investițional și importanța acestuia pentru activitatea investițională: concept; factori determinanți (pozitivi și negativi); influența asupra deciziilor investiționale; atractivitatea investițională a țării și componentele acesteia, imaginea investițională a țării; climatul investițional în Republica Moldova: factorii determinanți, evaluări internaționale, probleme și căi de îmbunătățire.

6. Politica investițională: conceptul, scopul și principiile politicii investiționale a statului; instrumente și priorități ale politicii investiționale a statului; politica investițională a Republicii Moldova; strategia investițională a Republicii Moldova și prioritățile acesteia.

7. Riscuri în activitatea de investiții: incertitudinea și riscul în activitatea de investiții, definirea riscului investițional, criteriile de clasificare a riscurilor investiționale; metode de evaluare a riscului investițional: dimensionarea riscului cu ajutorul probabilității, metoda arborelui de decizii, modelul CAPM; reflectarea riscului în calculele de eficiență a proiectului de investiții; gestiunea riscului de investiții, modalități de diminuare a riscurilor investiționale.

Bibliografie:

1. **Legea Republicii Moldova cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2004, nr. 64-66 din 23.04..**
2. **Strategia Republicii Moldova de atragere a investițiilor și promovare a exporturilor pentru anii 2006-2015. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2006, nr. 181-183 din 24 noiembrie.**
3. **Legea Republicii Nr. 166 din 11.07.2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”**
4. **Strategia Națională de Dezvoltare: 7 soluții pentru creșterea economică și reducerea sărăcie 2012-2020 *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2013, nr. 245-247**
5. **HÎNCU, R., BUNU, M., DASCALIUC, D. *Lucrare metodico-didactică „Bazele activității investiționale” : sinteze și aplicații*. Chișinău: ASEM, 2010. 119 p.**
6. **CARAGANCIU, A., DOMENTI, O., CIOBU, S. *Bazele activității investiționale*. Chișinău: ASEM, 2004, 320 p.**
7. **CISTELECAN, L. M. *Economia, eficiența și finanțarea investițiilor*. București : Ed. Economică, 2002. 536 p.**
8. **HURU, D. *Investițiile: capital & dezvoltare*. București: Ed. Economică, 2007. 199 p.**
9. **VASILESCU, I., ROMĂNU, I., CICLEA, C. *Investiții*. București: Ed. Economică, 2000. 480 p.**
10. **КИСЕЛЕВА, Т. В., БОРОВИКОВА, Г. В. *Инвестиционная деятельность*. Москва: Кнорус, 2005.**
11. **ХЫНКУ, Р., СУХОВИЧ, А., ЛУКИЯН, И. *Основы инвестиционной деятельности*. Chișinău, 2008.**

8. Portofoliul investițional: concept, criterii de clasificare a portofoliului de investiții (după obiect; în funcție de preferințele investitorului; în funcție de gradul de atingere a obiectivelor urmărite); factorii necesari pentru selectarea valorilor mobiliare (venitul scontat; riscul investițional; caracteristicile fiscale; particularitățile tehnice ale tranzacțiilor cu valori mobiliare); principiile și procesul de formare a portofoliului investițional.

9. Analiza fundamentală a portofoliului de valori mobiliare: concept; metode de prognoză (strategia descendentă de prognozare; strategia ascendentă de prognozare; prognoza probabilistică; modelul econometric); factorii fundamentali la nivel macroeconomic; analiza rapoartelor financiare ale societăților pe acțiuni.

10. Analiza tehnică a portofoliului de valori mobiliare: axiomele analizei tehnice (mișcările pieței iau în considerare totul; prețurile se mișcă în mod orientat; istoria se repetă); analiza tradițională (principalele configurații: „triunghi”, „cap-umeri”, „zig-zag”); analiza tehnică modernă; analiza tehnică filozofică (teoria lui Elliot).

Bibliografie:

1. *CARAGANCIU, A., DOMENTI, O., LICHIAN, I. Managementul portofoliului de investiții. Chișinău: ASEM, 2004.*
2. *УИЛЬЯМ, Ф. ШАРП, ГОРДОН, Дж. Александер, ДЖЕФФРИ, В. Бэйли. Инвестиции. Москва: Инфра - М, 1997.*
3. *ЭРЛИХ, А. Технический анализ товарных и финансовых рынков. Москва: ИНФРА-М, 1996.*

COMPARTIMENTUL „Piața de capital”

Cuvinte cheie: piața de capital, instrumentele financiare primare de proprietate, emisiunea și evaluarea acțiunilor, instrumentele financiare primare de creanță emisiunea și evaluarea obligațiunilor, instrumentele financiare derivate, participanții pe piața de capital și activitățile desfășurate de aceștia, bursa de valori și tranzacțiile bursiere.

1. Piața de capital: conceptul; trăsăturile; rolul și funcțiile pieței de capital în economia de piață; abordări cu privire la piața de capital; tipologia piețelor de capital (piața primară; piața secundară; piața de licitație; piața de negocieri; piețe intermitente; piețe continue; piețe mixte; piața extra-bursieră; piața acțiunilor; piața obligațiunilor; piața contractelor la termen; piața opțiunilor); cererea și oferta pe piața de capital; piața de capital a R. Moldova (structura, cererea și oferta, starea și impedimente de dezvoltare).

2. Instrumentele financiare primare de proprietate, emisiunea și evaluarea acțiunilor: acțiunile (concept; tipologie; caracteristici fundamentale); drepturile generate de acțiuni (de vot, la dividend, de atribuire, de subscriere, de preempțiune); emisiunea acțiunilor; cadrul legislativ privind emisiunea și circulația acțiunilor în R. Moldova; evaluarea acțiunilor; relația dintre acțiuni, warante, recipise de depozit.

3. Instrumentele financiare primare de creanță emisiunea și evaluarea obligațiunilor: obligațiunile (concept; tipologie; elemente definitorii); emisiunea obligațiunilor; evaluarea obligațiunilor (indicatorii de evaluare a obligațiunilor: rata curentă a profitului la obligațiuni; prețul de vânzare; prețul de cumpărare; durata și sensibilitatea obligațiunii; dobânda; valoarea nominală; maturitatea; prețul de piață; randamentul cuponului, randamentul curent, randamentul la maturitate); relația dintre obligațiuni, waranturi, recipise de depozit; utilizarea obligațiunilor în R. Moldova: practici și impedimente.

4. Instrumentele financiare derivate: contractele „futures” (concept; elemente contractuale; tipologie; domenii de utilizare; metode de lichidare a contractului); contractele „options” (esența, elementele contractuale, tipologie, domenii de utilizare); contracte SWAP (tipuri, elemente definitorii, mecanismul derulării); posibilități și impedimente în utilizarea instrumentelor financiare derivate în R. Moldova.

5. Participanții pe piața de capital și activitățile desfășurate de aceștia: caracteristica generală a activității emitenților și investitorilor pe piața valorilor mobiliare; intermediarii și

activitățile desfășurate (de brokeraj; de dealer; de underwriting; de administrare a investițiilor; de ținere a registrului; de depozitare; de clearing; alte genuri de activitate); reglementarea activității intermediarilor pe piața valorilor mobiliare a Republicii Moldova în conformitate cu prevederile legii cu privire la piața de capital.

6. Bursa de valori și tranzacțiile bursiere: concept; funcții: structura organizatorică și funcțională a bursei de valori; bursele de valori din R. Moldova (baza legislativă; structura organizațională: funcțiile; cerințe privind activitatea de membru; problemele și perspectiva dezvoltării bursei de valori în R. Moldova); tranzacții bursiere: concept; tipologie; tranzacții bursiere la vedere cu instrumente financiare primare; ordinele bursiere și tipologia lor; cursul bursier; clearingul și decontările; tranzacțiile forward cu instrumente financiare primare: esența, mecanismul de inițiere și tipologia (tranzacții ferme la termen; tranzacții la termen condiționate; tranzacții în marjă; tranzacții pe piețele contractelor futures); organizarea tranzacțiilor bursiere pe piața bursieră a Republicii Moldova; indicii bursieri: concept; rol; clasificare; selectarea eșantionului de firme; atribuirea importanței componentelor din eșantion; alegerea datei de referință; principalii indici bursieri reprezentativi (Dow-Jones, Standard & Poor's, AMEX, NASDAQ, Nikkei, Topix, CAC 40); indici bursieri utilizați pe piața bursieră a R. Moldova.

Bibliografie:

1. Legea Republicii Moldova privind piața de capital, nr. 171 din 11.07.2012. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2012, nr. 193-197/665 din 14.09.
2. Legea Republicii Moldova cu privire la piața valorilor mobiliare nr. 199-XIV din 18.11.98, *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1999, nr. 27-28/123 din 23.03.
3. Legea Republicii Moldova privind societățile pe acțiuni, nr. 1134-XIII din 02.04.97. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1997, nr.38-39/332 din 12.06.
4. ANGHELACHE, G. *Piața de capital. Caracteristici, evoluții, tranzacții*. București: Ed. Economică, 2004.
5. ANGHELACHE, G. *Bursa și piața extrabursieră*. București: Ed. Economica, 2000.
6. HÎNCU, R., IORDACHI, V., MUNTEANU, N., ROȘCA, M., BAXAN, T., CONENCOV, O. *Bazele funcționării pieței de capital: manual*. Chișinău: ASEM, 2012.
7. ЖЕЛЕЗНОВА, Н., ХЫНКУ, Р., ЖЕЛЕЗНОВА, Е. *Основы функционирования рынка капитала : учебник*. Chișinău: ASEM, 2011.

COMPARTIMENTUL „Prețuri, concurență și competitivitate financiară”

Cuvinte cheie: mecanismul prețurilor în economia concurențială, metodele de determinare a prețurilor la nivelul unităților economice, particularitățile determinării prețurilor în unele ramuri ale economiei naționale din Republica Moldova, reglementarea prețurilor și concurenței în Republica Moldova.

7. Mecanismul prețurilor în economia concurențială: abordarea sistemică a prețurilor; rolul prețului în echilibrarea pieței; oferta și cererea sub incidența comportamentului agenților pieței; strategii de adaptare a prețurilor la cerințele pieței, pe tipuri ale concurenței; echilibrul concurențial și bunăstarea socială.

8. Metodele de determinare a prețurilor la nivelul unităților economice: metodele de determinare a prețurilor în baza costului; determinarea prețurilor în baza cererii; orientarea prețurilor spre concurență; determinarea prețurilor în baza echilibrului dintre cost, cerere și concurență (modelul 3 „C”).

9. Particularitățile determinării prețurilor în unele ramuri ale economiei naționale din Republica Moldova: specificul calculării prețurilor în comerț; fundamentarea prețurilor în agricultură; particularitățile stabilirii prețurilor la pământ și resursele naturale; specificul determinării prețurilor în construcții-montaj; tarifele la servicii – parte componentă al sistemului de prețuri.

10. Reglementarea prețurilor și concurenței în Republica Moldova: cadrul organizatoric de reglementare a prețurilor și concurenței în Republica Moldova; metodele de reglementare a prețurilor; legislația în domeniul reglementării prețurilor și concurenței.

Bibliografie:

1. Legea Concurenței, nr. 183, din 11.07.2012. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2012, nr. 193-197 din 14.09.
2. Legea Republicii Moldova „Cu privire la ajutorul de stat”. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2012, nr. 139 din 15.06; *Monitorul Oficial al R. Moldova*. 2012, nr. 166-169 din 16.08.2012.
3. Legea privind măsurile antidumping, compensatorii și de salvagardare, nr.820-XIV din 17.02.2000, *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2001, nr. 5-7 din 18.01.
4. BEJU, V. *Prețuri*. București: Ed. Economică, 2000.
5. BUȘMACHIU, E., GUMOVSCI, A. *Prețuri și tarife*. Chișinău: ASEM, 2005.
6. MOȘTEANU, T., coord. *Prețuri și concurență*. București: Tribuna Economică, 2003.
7. MOȘTEANU, T. *Prețuri, echilibru concurențial și bunăstare socială*. București: Ed. Economică, 2001.
8. PLATIȘ, M. *Prețul și formarea lui*. București: Ed. Economică, 1997.
9. ДАНЧЕНОК, Л. А., ИВАНОВА, А. Г. *Маркетинговое ценообразование: политика, методы, практика*. Москва: Эксмо, 2006.
10. НЭГЛ, Т. *Стратегия и тактика ценообразования*. Санкт-Петербург: Питер, 2004.
11. ТАРАСЕВИЧ, В. М. *Ценовая политика предприятия*. Санкт-Петербург: изд. Питер, 2003.

COMPARTIMENTUL „Finanțe publice și fiscalitate”

Cuvinte cheie: mecanismul financiar, cadrul Bugetar pe Termen Mediu, controlul Financiar Public Intern, procesul bugetar, finanțe publice locale, Sistemul fiscal al Republicii Moldova, impozitul pe venit, impozitele indirecte: TVA, accize, taxe vamale, obligațiile fiscale, controlul fiscal.

1. **Mecanismul financiar:** concept și elementele componente, caracteristica sistemului financiar – element de bază al mecanismului financiar, pârgھیile economico-financiare, planificarea financiară, controlul financiar, organe cu funcții în domeniul finanțelor publice, dreptul financiar
2. **Cadrul Bugetar pe Termen Mediu** - instrument de planificare bugetară pe termen mediu. Documentele CBTM. Bugetarea pe programe: conceptul și indicatorii de evaluare a performanței.
3. **Controlul Financiar Public Intern:** concept, elemente, cadrul legal și instituțional.
4. **Procesul bugetar:** noțiune și trăsături, fazele procesului bugetar, caracteristica și conținutul lor. Particularitățile procesului bugetar în RM.
5. **Finanțe publice locale:** structura și atribuțiile APL în domeniul finanțelor. Delimitarea competențelor la încasarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor. Relațiile inter-bugetare. Metodologia de calcul a transferurilor.
6. **Sistemul fiscal al Republicii Moldova.** Sistemul de impozite și taxe . Organele cu atribuție de administrare fiscală. Legislația fiscală a RM. Reforma fiscală în RM.
7. **Impozitul pe venit** . Subiecții și obiectul impunerii. Cotele, înlesnirile și metode de calcul a impozitului pe venit pentru persoanele fizice și juridice. Declarația privind impozitul pe venit.
8. **Impozitele indirecte: TVA, accize, taxe vamale.** Administrarea impozitelor indirecte.
9. **Obligațiile fiscale.** Modalități de stingere a obligațiilor fiscale (achitare, anulare, scădere, compensare, prescripție). Executarea silită a obligațiilor fiscale.
10. **Controlul fiscal.** Tehnici de efectuare a controlului fiscal. Valorificarea rezultatelor controlului fiscal.

Bibliografie :

1. *Codul Fiscal al Republicii Moldova* în redacția existentă la momentul susținerii examenului Disponibil în baza de date locală Legislația Moldovei.
2. Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente la impozitul pe venit. Anexă nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 77 din 30.01.2008. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2008, nr. 21-24 din 1 februarie.

3. Regulament cu privire la modul de calculare a uzurii mijloacelor fixe în scopul impozitării. Aprobata prin Hotărîrea Guvernului nr. 289 din 14.03.2007. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2007, nr. 289 din 14 martie.
4. Regulamentul cu privire la reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de patron în folosul angajatului. Aprobata prin Hotărîrea Guvernului nr. 10 din 19 ianuarie 2010. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2010, nr. 11-12, 26.01.
5. Regulament privind restituirea taxei pe valoarea adăugată. Aprobata prin Hotărîrea Guvernului nr.1024 din 01.11. 2010. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr. 214-220.
6. Regulament privind restituirea accizelor. Aprobata prin Hotărîrea Guvernului nr. 1123 din 28.09.2006. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* 2006, nr. 157 din 02.10.
7. Legea RM nr.229 din 23 septembrie 2010 privind controlul financiar public intern, *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr.231-234. Disponibil:
http://minfin.md/common/cfpi/cadrunormativ/30_04_2010/Lege_CFPI_nr.229_din_23.09.2010_ROM.pdf
8. Codului etic al auditorului intern și Cartei de audit intern (Regulament – model de funcționare a unității de audit intern), Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 139 din 20.10.2010, *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. nr.221-222/782 din 09.11.2010 Disponibil:
http://minfin.md/common/cfpi/aud_int/cadrunormativ/Carta_de_Audit_Intern_Codul_etic_al_auditorului_intern.pdf
9. Standardele naționale de audit intern, Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 113 din 12.10.2012, *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 237-241/1378 din 16.11.2012 Disponibil:
<http://minfin.md/files/files/Contr%20Fin%20Audit%20Int/SNAI%20moldlex.pdf>
10. Normele metodologice de Audit Intern în Sectorul Public, Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 105 din 15.07.2013, Disponibil:
http://minfin.md/files/files/Contr%20Fin%20Audit%20Int/AudInt/NMAISP%2009_08_13.docx
11. Regulamentului privind raportarea activității de audit intern în sectorul public, Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 113 din 15.09.2011. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr.166-169/1518 din 07.10.2011 Disponibil:
http://minfin.md/common/files/Regulament%20Raportarea%20UAI%2015_09_11.pdf
12. Setul metodologic unic privind elaborarea bugetului. Disponibil:
http://www.mf.gov.md/common/news/1._set_ro.pdf
13. COBZARI, L., O. KUZMINA, T. MORARU. *Administrarea fiscală: curs universitar*. - Chișinău: ASEM, 2007. - 479 p.
14. BALABAN, E. *Fiscalitatea agenților economici*. - Chișinău, 2008.
15. BALABAN, Ecaterina, UȘURELU, Lucia. *Impozite și taxe*. Chișinău, 2012.
16. SECRIERU, A. *Finanțele publice*. Chișinău, 2004.
17. HÎNCU, R., coord., [ș. a.]. *Finanțe publice: sinteză, scheme, teste*. Chișinău: ASEM., 2005.
18. MANOLE, T. *Finanțe publice locale*. Chișinău, 2003.
19. VĂCĂREL, Iu. *Finanțe publice*. București: Ed. Didactică și pedagogică, 2001
20. *Metode și tehnici fiscale : sinteze, teste, probleme*. Chișinău: Ed. ASEM, 2005. ISBN 9975-75-301-9
21. CORDUNEANU, Carmen. *Sistemul fiscal în știința finanțelor*. București 1998.
22. BREZEANU, Petre. *Fiscalitate: concepte, modele, teorii, mecanisme și practici fiscale*. București: Ed. Economica, 1999.
23. MANOLESCU, Gh. *Buget: abordare economică și financiară*. București, 1997.
24. COBZARI, L., MANOLE, T. *Metodologia planificării bugetare: elaborare de buget*. Chișinău, 2004.
25. CASIAN, A. *Gestiunea finanțelor publice : note de curs*. Chișinău, 2007.
26. PETROIA, A. *Финансы государственного сектора и управление ими : lucrare metodicodidactică*. Chișinău, 2006.
27. PUBLIC EXPENDITURE MANAGEMENT HANDBOOK Disponibil: <http://www1.worldbank.org/publicsector/pe/handbook/pem98.pdf>

COMPARTIMENTUL „Finanțele întreprinderii și management financiar”

Cuvinte cheie: politica financiară a întreprinderii, structura financiară a întreprinderii, activele curente și eficiența utilizării acestora, gestiunea pasivelor curente, analiza financiară a întreprinderii.

1. **Politica financiară a întreprinderii:** conținut, obiective. Capitalul întreprinderii: concept, forme de manifestare, nevoia de capital, factorii obiectivi care determină mărimea capitalurilor la nivel de întreprindere; costul capitalului: definiția, modele de calcul a costului capitalului propriu și împrumutat; costul mediu ponderat al capitalului: definiția și modul de calcul.

2. **Structura financiară a întreprinderii:** noțiune, elemente structurale; structura financiară optimă: concept, criterii de optimizare; indicatorii de îndatorare; determinarea posibilităților de îndatorare și a capacității maxime de îndatorare; levierul financiar, efectul de levier financiar; factorii care influențează formarea structurii financiare;

3. **Gestiunea activelor curente și eficiența utilizării acestora:** caracteristica generală a activelor curente și structura acestora; indicatori de apreciere a eficienței utilizării activelor curente; efectele încetinerii sau accelerării vitezei de rotație a activelor curente; direcții și măsuri de accelerare a vitezei de rotație a activelor curente (în faza de aprovizionare, producție, comercializare); surse de finanțare a activelor curente.

4. **Gestiunea pasivelor curente:** principii de bază ale finanțării pe termen scurt, definiția, caracteristica și clasificarea pasivelor stabile; abordările politicii de fond de rulment, tipuri de împrumuturi pe termen scurt, metode netradiționale de finanțare pe termen scurt.

5. **Analiza și planificarea financiară a întreprinderii:** necesitatea și obiectivele analizei financiare, funcțiile analizei financiare, metode de analiză financiară; sistemul de indicatori utilizați în analiza financiară: rentabilitatea (vânzărilor, activelor, resurselor consumate, financiară) și măsuri de sporire a indicatorilor, lichiditatea (rata lichidității imediate, curente, intermediară) și solvabilitatea întreprinderii.

Bibliografie:

1. Legea Republicii Moldova privind Insolvabilitatea, nr. 632-XV din 14.11.2001. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2001, nr. 139-140/1082 din 15.11.;
2. Legea Republicii Moldova cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1992, nr. 845-XII din 03.01.
3. BOTNARI, N. *Finanțele întreprinderii*. Chișinău, 2008.
4. BREZEANU, P. *Management financiar*, V I-II, București, 2006.
5. COBZARI, L., TARAN, I., BAURCIULU, A. *Politici financiare ale întreprinderii*. Chișinău: ASEM, 2006.
6. DRAGOTĂ, V. coord. *Management financiar*, cap. V I-II. București, 2003;
7. ONOFREI, M. *Finanțele întreprinderii*. București: Ed. Economică, 2004.
8. STANCU, Ion. *Finanțe: piețe financiare și gestiunea portofoliului, investițiile reale și finanțarea lor, analiza și gestiunea financiară a întreprinderii*. București, 2002.
9. ȚIRIULNICOVA, N., coord. *Analiza rapoartelor financiare*. Chișinău: ASEM, 2004.
10. Standardul Național de Contabilitate. Acte normative. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1997. nr. 88-91 din 30.12. 1997.

COMPARTIMENTUL „Asigurări și reasigurări”

Cuvinte cheie: abordarea economică, juridică și socială a relațiilor de asigurare, constituirea și gestiunea financiară a activității de asigurare, piața asigurărilor și modalitățile de supraveghere a activității de asigurare, reasigurări : necesitate, apariția și evoluția, conținut economic, forme și metode de reasigurare, rol, însemnătate, funcții, asigurarea riscurilor financiare.

1. **Abordarea economică, juridică și socială a relațiilor de asigurare:** evoluția conceptului de asigurare, definiția asigurărilor, necesitatea, rolul, principiile, forme de protecție împotriva acțiunii forțelor distructive ale naturii și a accidentelor, tipuri de fonduri de asigurare,

asigurarea ca o categorie economică, funcțiile principale și secundare, criteriile de clasificare a asigurărilor, definiția contractului de asigurare, caracterele juridice, condițiile de valabilitate, elementele de bază a contractului de asigurare, efectele, modalitățile de încetare a contractului de asigurare, noțiunile de bază din domeniul asigurărilor, cadrul legal.

2. **Constituirea și gestiunea financiară a activității de asigurare:** tipuri de societăți de asigurări, structura organizatorică a societății, caracteristica departamentelor în cadrul companiei de asigurări, licențierea asigurătorilor, condițiile și modalitatea de înregistrare a unei societăți de asigurări, veniturile și cheltuielile asigurătorilor, gestiunea fondurilor și rezervelor de asigurare, solvabilitatea, statistica actuarială în asigurări, caracteristica indicatorilor de apreciere a eficienței activității de asigurare.

3. **Piața asigurărilor și modalitățile de supraveghere a activității de asigurare:** noțiunea și elementele pieței asigurărilor, analiza indicatorilor ce caracterizează piața asigurărilor, cercetarea și strategiile de marketing în asigurări, autoritatea de supraveghere a asigurărilor.

4. **Reasigurări : necesitate, apariția și evoluția, conținut economic, forme și metode de reasigurare, rol, însemnătate, funcții;** organizarea activității de reasigurare în Republica Moldova.

5. **Asigurarea riscurilor financiare:** esența și destinația asigurării riscurilor financiare, tipuri de asigurări, durata asigurării, determinare primei de asigurare și a sumei asigurate, obligațiile părților, stabilirea mărimii și plății despăgubirii de asigurare, principiile de calcul a despăgubirii.

Bibliografie:

1. Legea Republicii Moldova № 407-XVI din 21 decembrie 2006 “Cu privire la asigurări” *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2007, nr. 47-49 (2034-2036) din 6 aprilie.
2. Legea Republicii Moldova № 414-XVII din 22 decembrie 2006 Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicole. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2007, nr. 32-35- 9.03.07.
3. Hotărârea Serviciului de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor Nr 212 din 20 iunie 2001 Cu privire la elaborarea Regulilor de plasare a fondurilor și rezervelor de asigurare. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2001, nr 72.
4. FOTESCU, S., ȚUGULSCHI, A. *Asigurări și reasigurări : note de curs*. Chișinău: ASEM 2006.
5. FOTESCU, S. *Inițiere în asigurări*. Chișinău, 2003.
6. ȚUGULSCHI, A., LUCA, L. *Bazele asigurărilor, curs universitar*. Chișinău: ASEM, 2013.
7. VĂCĂREL, I., F. BERCEA. *Asigurări și reasigurări*. București, 1993. p. 11-39.
8. ALEXA, Cst., CIUREL, V. *Asigurări și reasigurări în comerțul internațional*. București: Ed. ALL, 1992.
9. CISTELICAN, L, CISTELICAN, R. *Asigurări comerciale*. Tg. Mureș: Ed. D. Cantemir,1997.
10. CONSTANTINESCU, D. A. *Managementul societăților de asigurare*. București: Ed. Brend, 1998.
11. GALICEANU, I., GALICEANU, M. *Asigurări interne și internaționale*. Craiova, 1999.
12. Revistele: “EVCOR”, “Finanțe”, “Finanțele și piețele”.